

СИЛАБУС навчальної дисципліни «Менеджмент»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	075 Маркетинг
Тип і назва освітньої програми	ОПП Маркетинг
Курс, семестр	2-й курс, 1-й семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 5, Загальна кількість годин – 150, із яких: лекцій – 34 год., практичних – 16 год Форма семестрового контролю: екзамен
Мова (-и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій Кафедра менеджменту ім. І.А. Маркіної
Контактні дані розробника (-ів)	Микола Вовк, доктор філософії з менеджменту, доцент кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної Контакти: ауд. 488-а, 402 (навчальний корпус №4) e-mail: mykola.vovk@pdau.edu.ua Профайл: https://www.pdau.edu.ua/people/vovk-mykola-oleksandrovykh

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, які передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми Маркетинг: «Філософія», «Економічна теорія», «Правознавство», «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)», «Економіка і фінанси підприємства», «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства».
Компетентності	загальні: ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями ЗК 5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях ЗК 11. Здатність працювати в команді ЗК 14. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо ФК 16. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в сфері маркетингу з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків. спеціальні (фахові, предметні): ФК 8. Здатність розробляти маркетингове забезпечення розвитку бізнесу в умовах невизначеності ФК 13. Здатність планування і провадження ефективної маркетингової діяльності ринкового суб'єкта в кросфункціональному розрізі.

	ФК 16. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в сфері маркетингу з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.
Програмні результати навчання	ПРН 9. Оцінювати ризики провадження маркетингової діяльності, встановлювати рівень невизначеності маркетингового середовища при прийнятті управлінських рішень. ПРН 10. Пояснювати інформацію, ідеї, проблеми та альтернативні варіанти прийняття управлінських рішень фахівцям і нефахівцям у сфері маркетингу, представникам різних структурних підрозділів ринкового суб'єкта. ПРН 13. Відповідати за результати своєї діяльності, виявляти навички підприємницької та управлінської ініціативи. ПРН 14. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані маркетингові рішення. ПРН 20. Планувати розвиток організації в напрямі підвищення економічної ефективності її діяльності та конкурентоспроможності.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
ОК «Менеджмент» передбачає набуття загальних компетентностей та комплексу соціальних навичок (soft skills), притаманних сучасному фахівцю: здатність до абстрактного мислення, пошук та аналіз інформації, спілкування з представниками інших професійних груп тощо. Формуванню навичок soft skills у межах освітньої компоненти сприяють сучасні методи й прийоми навчання, де ведеться робота в команді, що мотивує здобувачів вищої освіти до ініціативності, креативності, уміння управляти конфліктами, діяти соціально відповідально та свідомо, самоорганізації, виховання потреби систематичного оновлення своїх знань для їх практичного застосування, формування умінь організаторської діяльності.	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
сформувати систему базових знань у сфері менеджменту, розуміння концептуальних засад процесу менеджменту підприємства, навчити описувати зміст функціональних сфер діяльності організації, виявляти навички організаційного проектування, застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Поняття і сутність менеджменту Тема 2. Розвиток науки управління Тема 3. Основи теорії прийняття управлінських рішень Тема 4. Методи обґрунтування управлінських рішень Тема 5. Планування в організації Тема 6. Організація як функція управління Тема 7. Мотивація Тема 8. Управлінський контроль Тема 9. Лідерство Тема 10. Комунікації в управлінні Тема 11. Ефективність управління	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
1) <i>методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності</i>: словесні (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), практичні; 2) <i>методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності</i>: методи формування пізнавальних інтересів, методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності; 3) <i>інноваційні та інтерактивні методи навчання</i>: <i>інтерактивні методи</i> (дискусії, розв'язування проблем (дерево рішень, мозковий штурм), імітаційні технології (ситуаційні вправи), командні конкурси; <i>комп'ютерні та мультимедійні методи</i> (використання мультимедійних презентацій; дистанційне навчання); 4) <i>методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності</i>: методи усного контролю, методи письмового контролю, методи самоконтролю.	

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у Додатку до силабусу
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перескладання	Дедлайни та перескладання: практичні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше ніж межа незадовільного навчання. Кафедра на своєму засіданні приймає рішення про недопущення такого здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни та повідомляє про це директорат навчально-наукового інституту, шляхом подання витягу з протоколу засідання кафедри. Директор навчально-наукового інституту своїм розпорядженням не допускає здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти, який був не допущений до семестрового контролю з певної навчальної дисципліни, має підсумкову академічну заборгованість. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу деканату. Повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів із навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яку формує директор навчально-наукового інституту за участю викладачів відповідної кафедри. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною
- щодо академічної доброчесності	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.
- щодо відвідування занять	Навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять згідно розкладу упродовж навчального року передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі. Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача.
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.
- щодо оскарження результатів оцінювання	Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше

наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора навчально-наукового інституту, яку розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням директора інституту. Апеляційна комісія протягом трьох робочих днів ухвалює рішення про наявність або відсутність підстав оскарження результату оцінювання. Присутність здобувача вищої освіти на засіданнях апеляційної комісії є обов'язковою. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом і доводяться до відома здобувача вищої освіти і викладача. Результатом розгляду апеляції є прийняття апеляційною комісією одного з двох рішень: попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання і не змінюється або попередня оцінка знань здобувача вищої освіти не відповідає рівню досягнення результатів і здобувач заслуговує іншої оцінки (вказується нова оцінка відповідно до чинної в Університеті шкали оцінювання результатів навчання). За результатом апеляції оцінка результатів навчання здобувача вищої освіти не може бути зменшена.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Вдовічен А. А., Вдовічена О. Г., Чичун В. А. та ін. Менеджмент у питаннях та відповідях: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2023. 172 с. URL: http://chtei-knteu.cv.ua/ua/content/download/nayka/monography/men_put_vid_2023.pdf
2. Гірняк, О. М., Лазановський П. П. Менеджмент: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Освіти 5-те вид., перероб. і допов. Львів: Магнолія 2006, 2024. 351 с.
3. Моргулець, О. Б. Менеджмент у сфері послуг: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури. 2021. — 383 с.
4. Свидрук, І. І. Теорія організації: підручник. Львів: «Новий Світ – 2000», 2023. 174 с.
5. Сидоров О. А., Альошина Т. В., Фісуненко Н. О., Сидорова Е. О. Менеджмент і адміністрування: підручник. Дніпро: Арт-Прес, 2023, 352 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/11764/5/Universitet%20Kniga%233%23last%21%20%281%29.pdf>
6. Хміль, Ф. І. Практикум з менеджменту організацій: навч. посіб. - 2-ге вид., стер. Львів: Магнолія 2006, 2024. 332 с.
7. Хмурова В.В. Менеджмент підприємницької діяльності. Навчальний посібник. «Центр учбової літератури». Київ 2023. 286 с.

Допоміжні

1. Markina I., Somych N., Taran-Lala O., Varaksina E., Potapiuk I., Vovk M. Managerial Aspects of Forming Enterprises' Competitive Advantages: The Case of Agri-Food Sector. International Journal Food System Dynamics. 2022 URL: <http://centmapress.ilb.uni-bonn.de/ojs/index.php/fsd/article/view/A5>
2. Антипенко Н. В., Вовк М. О., Бучнев М. М., Зось–Кіор М. В. Моделювання системи маркетингового та технологічного менеджменту конкурентоспроможного підприємства в контексті забезпечення фінансово-економічної безпеки. *Електронний журнал «Ефективна економіка»*. 2024. № 1. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.1.15> URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/2861/2897>
3. Вовк М. О., Батюк Б.Б., Гірняк Н. А., Кислюк Л.В. Маркетингова стратегія інноваційного безпекового розвитку в контексті управління ресурсозбереженням та технологічної реструктуризації конкурентоспроможного підприємства. *«Формування ринкових відносин в Україні»*. 2024. № 1. С. 95 – 102. DOI: <https://doi.org/10.528/zenodo.10837517> URL: https://dndiime.org/wp-content/uploads/2024/03/1_2024.pdf
4. Соломатіна Т. В., Вовк М. О., Прокопенко О. В., Ткачук Р. В. Загрози фінансово-економічній безпеці інноваційно-орієнтованого підприємства агропродовольчої сфери в умовах управління змінами. *Агросвіт*. 2024. № 2. С. 22 – 31. DOI: 10.32702/2306-6792.2024.2.41 URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/agrosvit/issue/view/122/90>
5. Орлова-Курилова О. В., Вовк М. О., Поповиченко Г. С., Зеленський Б. О. Інформаційні системи в діагностиці технологічного менеджменту конкурентоспроможних підприємств

агропродовольчих підприємств в умовах глобалізації. *Агросвіт*. 2024. № 5. С. 28 – 34. DOI: 10.32702/2306-6792.2024.5.28 URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/agrosvit/issue/view/132/96>

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Бібліотека Полтавського державного аграрного університету
<https://www.pdau.edu.ua/content/biblioteka>
3. Бібліотека з менеджменту. URL: management.com.ua
4. Гарвардський університет. URL: <http://athome.harvard.edu/>
5. Каліфорнійський університет Берклі. URL: <http://http://www.berkeley.edu/>
6. Колумбійський університет, сайт ой-лайн освіти. URL: <http://ci.columbia.edu/ci/>
7. Стенфордський університет. URL: <http://www.stanford.edu/>

**Реквізити
затвердження**

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту ім. А. Маркіної
протокол від 01.09.2025 р. № 1

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Шкала та критерії оцінювання

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи	Розв'язування тестів	Написання тез*	Екзамен	
Тема 1. Поняття і сутність менеджменту	4	2	2	10	20	8
Тема 2. Розвиток науки управління		3	2			5
Тема 3. Основи теорії прийняття управлінських рішень		3	2			5
Тема 4. Методи обґрунтування управлінських рішень	4	2	2			8
Тема 5. Планування в організації	4	2	2			8
Тема 6. Організація як функція управління	4	2	2			8
Тема 7. Мотивація	4	2	2			8
Тема 8. Управлінський контроль	4	2	2			8
Тема 9. Лідерство	4	2	2			8
Тема 10. Комунікації в управлінні		3	2			5
Тема 11. Ефективність управління	4	3	2			9
Тези				10		10
Екзамен					20	20
Разом	32	26	22	10	20	100

*Є необов'язковим, але дає змогу отримати додаткові бали (один вид навчальної роботи на вибір здобувача)

Шкала та критерії оцінювання

- виконання завдань практичної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	Відповіді вірні, супроводжувалися практичними прикладами та власними роздумами з теми заняття. Висока активність на занятті. Здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
3	Відповіді в цілому вірні, але містять деякі помилки. Висока активність на занятті. Загалом, здобувач демонструє достатній рівень формування компетентностей і досягнення результатів.
2	Відповіді містять помилки, які є суттєвими, що здебільшого викликані недостатнім опануванням здобувача навчального матеріалу. Незначна активність на занятті. Загалом, здобувач демонструє середній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.

1	Відповіді невірні, або містять значні помилки, що здебільшого зводять завдання до того рівня, який важко оцінити. Пасивна поведінка на занятті. Здобувач здатний зрозуміти помилковість власних суджень чи рішення та їх причини, але готовності проводити роботу над помилками не проявляє. Загалом, здобувач демонструє задовільний рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
0-1	Відповіді невірні, або містять значні помилки, що здебільшого зводять завдання до того рівня, який важко оцінити. Пасивна поведінка на занятті. Здобувач виконує лише незначний обсяг поставлених перед ним / групою завдань, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.

- виконання завдань самостійної роботи:

Кількість балів	Якісна оцінка відповідей, виконання завдань, поведінки здобувача
2(3)	Завдання виконані повністю вірно та оформлення відповідає вимогам, є практичні приклади та власні роздуми з теми заняття. Здані виконані завдання вчасно. Загалом, здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів
1,5(2)	Відповіді на завдання самостійної роботи містять ряд помилок, що характеризують знання здобувача як середні. Присутні помилки в оформленні або невчасна здача завдання. Загалом, здобувач демонструє середній рівень формування компетентностей і досягнення результатів.
1 (1,5)	Відповіді невірні, або містять значні помилки, що здебільшого зводять завдання до того рівня, який неможливо оцінити. Присутні помилки в оформленні та / або невчасна здача завдання. Загалом, здобувач демонструє задовільний рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
0-0,5	Відповіді невірні, або містять значні помилки, що здебільшого зводять завдання до того рівня, який неможливо оцінити. Завдання виконані неповністю. Присутні помилки в оформленні та / або невчасна здача завдання. Все зазначене не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.

тези:

Рівень опанування РН відповідної навчальної програми	Якісна оцінка відповідей, виконання завдань, поведінки здобувача	Кількість балів
Високий	Тези відповідають програмі навчальної дисципліни (темі) за змістом; висвітлюють критичний та / або креативний підхід автора щодо дослідження обраної теми; оформлені згідно встановлених вимог; опубліковані / прийняті до друку під час проходження курсу. Загалом, здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.	10
Середній	Тези відповідають програмі курсу (темі курсу) за змістом, але потребували значних доопрацювань, що унеможливило прийняття до друку під час проходження курсу вивчення навчальної дисципліни. Загалом, здобувач демонструє середній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.	5
Незадовільний	Тези не відповідають програмі навчальної дисципліни за змістом, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.	0

Шкала та критерії оцінювання розв'язування тестів

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Демонструє високий рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
1,5	Демонструє достатній рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
1	Демонструє задовільний рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
0,0-0,5	Демонструє низький рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання

Тестове завдання містить 4 питання.

Форма проведення підсумкового контролю згідно робочого та навчального плану – екзамен. Екзаменаційний білет передбачає виконання тестів (10 балів) та відповідь на одне теоретичне питання (10 балів). Максимальна кількість балів за екзамен – 20.

Шкала та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання тестового завдання

Кількість балів	Критерії оцінювання
10 (19-20 пит.)	Демонструє високий рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
8 (15-18 пит.)	Демонструє достатній рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
6 (10-14 пит.)	Демонструє середній рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
4 (5-9 пит.)	Демонструє задовільний рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
2 (1-4 пит.)	Демонструє низький рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання

Оцінювання теоретичного питання

Кількість балів	Критерії оцінювання
9-10	Питання розкрито у повному обсязі, присутні елементи аналізу, самостійне бачення та наведені практичні приклади; вільно відповідає на додаткові (уточнювальні) запитання. Здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
7-8	Загалом вірно викладена сутність питання, але без наведення прикладів / особистого бачення; відповідає на уточнюючі запитання Загалом, здобувач демонструє достатній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
5-6	У змісті відповіді на завдання, спостерігаються помилкові судження, недостатньо повна відповідь, здобувачеві складно навести приклади, але загалом він орієнтується в сутності питання; відповіді на запитання є неповними / загальними. Загалом, здобувач демонструє середній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
3-4	У відповіді спостерігаються значні помилки, здобувач слабо орієнтується у сутності, змісті питань; відповідь не повна; здобувач не демонструє власне бачення, не може навести приклади / відповісти на додаткові запитання Загалом, здобувач демонструє задовільний рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
0-2	Здобувач дуже слабо орієнтується у змісті питання / не орієнтується; не може дати відповіді на додаткові запитання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.